והא אמר שמואל כו'. לא מצי למימר דרבי יהודה בנפלים איירי מדנקט שמיני ותשיעי ולא נקט ג' וד' [6]אי נמי מדקתני ילדה: **דין לבא מן הדין להיות בנדון.** וא"ת וכלא ק"ו נמי אמאי מטמא תיפוק ליה דקושי לא גרע משופי ולמה בשביל קישוי יש לה להיות טמאה וי"ל דטעמא דרבי אליעזר כדמפרש רבא בגמרא דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד וטעמא דרבנן מתשב. ותימה כיון דטעמא דר' אליעזר מקרא מאי קאמרי לה ק"ו וי"ל דה"ק דמיסתבר למדרש קרא כדדרשי' אנן משום ק"ו ור' אליעזר השיבם דאפי' דרשיתו ק"ו אין לכם לטהר אלא בימי זיבה ומשום דיו אבל בימי נדה טמאה ומיהו ר' אליעזר אליבא דנפשיה ס"ל דאפי' בימי נדה טמאה כדפרש' בגמ' **ואימא בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה** ופרש"י דלר' אליעזר קפריך והא דפשיטא ליה לתלמודא דר' אליעזר מטמא אפי' בימי זיבה מדקתני סתמא ר' אליעזר מטמא ומשמע דאיירי אפי' בימי זיבה דומיא דקישוי דאיירי ביה בבבא קמייתא. ועוד כיון דדרש ליה מקרא משמע ליה דבכל ענין טמא. וה"ר מנחם פי' דר' אליעזר דוקא בימי נדה מטמא כדמוכח מדיו והא דאמר ואימא בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה לאו לר' אליעזר קא פריך אלא מסקנא דמילתא דרבא היא דקאמר בהא זכנהו ר' אליעזר לרבנן ומפרש ואזיל היכי זכנהו ואע"ג דאית להו ק"ו יש לכם לטמאות בימי נדה מדכתיב דמיה ומשני אליבא דרבנן אמר קרא תשב ישיבה אחת לכולן וכיון דמטהרינן בימי זיבה ה"ה בימי נדה וכפר"ח ואסיקנא לרבנן ישיבה אחת לכולן:

ם א מיי' פ"ז מהל' איסורי ביאה הל"ט:
סא ב מיי' שם פ"ח הל"ח סמג לאוין קפ:

תוס' הרא"ש

אמר להן דיו. ותימה דל ק"ו מהכא מנין לטמאר' אטו משום קישוי מיגרע גרע וי"ל דטעמא דר' אליעזר כדמפרש בגמ' וטהרה ממקור דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד וטעמא דרבנן מתשב. ותימה כיון דטעמא דר' אליעזר מקרא מאי קאמרי לה ק"ו וי"ל דה"ק דמיסתבר למדרש קרא כדדרשי' אנן משום ק"ו ור' אליעזר השיבם דאפי' דרשיתו ק"ו אין לכם לטהר אלא בימי זיבה ומשום דיו אבל בימי נדה טמאה ומיהו ר' אליעזר אליבא דנפשיה ס"ל דאפי' בימי נדה טמאה כדפרש' בגמ' **ואימא בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה** ופרש"י דלר' אליעזר קפריך והא דפשיטא ליה לתלמודא דר' אליעזר מטמא אפי' בימי זיבה מדקתני סתמא ר' אליעזר מטמא ומשמע דאיירי אפי' בימי זיבה דומיא דקישוי דאיירי ביה בבבא קמייתא. ועוד כיון דדרש ליה מקרא משמע ליה דבכל ענין טמא. וה"ר מנחם פי' דר' אליעזר דוקא בימי נדה מטמא כדמוכח מדיו והא דאמר ואימא בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה לאו לר' אליעזר קא פריך אלא מסקנא דמילתא דרבא היא דקאמר בהא זכנהו ר' אליעזר לרבנן ומפרש ואזיל היכי זכנהו ואע"ג דאית להו ק"ו יש לכם לטמאות בימי נדה מדכתיב דמיה ומשני אליבא דרבנן אמר קרא תשב ישיבה אחת לכולן וכיון דמטהרינן בימי זיבה ה"ה בימי נדה וכפר"ח ואסיקנא לרבנן ישיבה אחת לכולן:

לידי חלול שבת ברביעי ותו לא אימא מרביעי ואילך אמר מר זוטרא מאי טעמייהו דחסידים הראשונים דכתיב [1]ויתן [ה'] לה הריון הריון בגימטריא מאתן ושבעים וחד הוו אמר מר זוטרא אפי' למ"ד [6]יולדת לתשעה אינה יולדת למקוטעים יולדת לשבעה יולדת למקוטעים שנאמר [2]ויהי לתקופות הימים [3]ותהר חנה ותלד בן מיעוט תקופות שנים מיעוט ימים שנים: רבי יוסי ור"ש אומרים אין קושי יותר מב' שבתות: אמר שמואל מאי טעמייהו דרבנן דכתיב [3]וטמאה שבועים כנדתה כנדתה ולא כזיבתה מכלל דזיבתה טהורה וכמה שבועים ת"ר יש מקשה עשרים וחמשה יום ואין זיבה עולה בהן כיצד שנים בלא עת ושבעה נדה וב' שלאחר נדה וארבעה עשר שהולד מטהר ואי אפשר שתתקשה עשרים וששה יום בלא ולד ולא תהא יולדת בזוב בלא ולד בתלתא נמי סגי אמר רב ששת אימא במקום שיש ולד אמר ליה רבא והא בלא ולד קתני אלא אמר רבא הכי קאמר אי אפשר שתתקשה עשרים וששה יום במקום שיש ולד ולא תהא יולדת בזוב ובמקום שאין ולד אלא נפל בתלתא נמי הויא זבה מ"ט אין קושי לנפלים: **מתני'** [א]המקשה בתוך שמונים של נקבה כל דמים שהיא רואה טהורין עד שיצא הולד ורבי אליעזר מטמא אמרו לו לרבי אליעזר ומה במקום שהחמיר בדם השופי היקל בדם הקושי מקום שהיקל בדם השופי אינו דין שנקל בדם הקושי אמר להן דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה היקל עליה מטומאת זיבה אבל טמאה טומאת נדה: **גמ'** תנו רבנן תשב לרבות המקשה בתוך שמונים של נקבה שכל דמים שהיא רואה טהורין עד שיצא הולד ור"א מטמא אמרו לו לר"א ומה במקום שהחמיר בשופי שלפני הולד היקל בשופי שלאחר הולד מקום שהיקל בקושי שלפני הולד אינו דין שנקל בקושי שלאחר הולד אמר להם דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה היקל עליה מטומאת זיבה אבל מטמאה טומאת נדה אמרו לו [5]הרי אנו משיבין לך לשון אחר ומה במקום שהחמיר בשופי שלאחר הולד אינו דין שנקל בקושי שעמו אמר להם אפילו אתם משיבין כל היום כולו דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה היקל עליה מטומאת זיבה אבל מטמאה טומאת נדה אמר רבא בהא זכינהו ר"א לרבנן לאו אמריתו דמה דמה [3]מחמת עצמה ולא מחמת ולד ה"נ [4]וטהרה ממקור דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד אימא בימי נדה בימי זיבה טהורה אמר קרא תשב ישיבה אחת לכולן: **מתני'** [2]כל אחד עשר יום בחזקת טהרה

ישבה

מכל טומאה כגון תוך מלאת: **אינו דין שנקל בדם הקושי.** לטהרה מכל טומאה ואפי' מנדות: **דיו לבא מן הדין.** כגון קושי של תוך מלאת שאתם למדין מקושי דעלמא: **להיות כנדון.** כקושי דעלמא: **גמ' תשב.** על דמי טהרה: **עד שיצא הולד.** יצא הולד טמאה לידה: **הרי אנו משיבין לוכך לשון אחר.** שלא נלמד קושי שלאחר (ג) מקושי שלפני כדאמרי' לעיל מקום שהיקל בקושי שלפני הולד אינו דין שנקל בקושי שלאחריו דהכא הוא דאיכא למימר דיו לקושי שלאחריו להיות בקושי שלפניו שהרי ממנו אנו למדים אלא הכי גמרינן מקום שהיקל בשופי שלאחריו אינו דין שנקל בקושי שעמו שעם השופי דהשתא יליף קושי של אחריו דטהור לגמרי וליכא למימר ממה היקל מטומאת זיבה כדקאמר: **דיו לבא כו'.** שהרי ק"ו אינו נידון אלא מכח קושי שלפניו כדקתני ומה במקום שהחמיר בשופי שלפני הולד היקל בקושי שעמו: **זיינהו.** תשובה נאמת יכול להשיבן: **אימא בימי נדה נדה.** לר"א פריך כיון דאית ליה דיו לדי מיהא דבימי זיבה טהורה בקושי שלפניו כגון דאתה בקושי שבעה ימים דאשווים תהא טומאה ואם דאתה יותר יהא הדם טהור ותטבול לאחר שבעה דאשווים של קושי: **ישיבה אחת לכולן.** או כולן טהורין או כולן טמאין: **מתני' כל אחד עשר יום.** אחר הנדות אשה עומדת בחזקת טהרה. [לט.] מפרש למאי הלכתא:

ישבה

לידי חילול שבת. אלא תלד בשבת ויצטרך לחלל עליה את השבת: **אלא מרביעי ואילך.** אבל ליל שלישי וליל שני ומוצאי שבת לא דאי מתעברה למוצאי שבת שמא תלד לרע"ג דמטי בשבת ומצלא שבת מתחלא שניתן רשות לחללו מפני סכנת נופה. והיכי דמי עשה מרע"ג ימים שבועים מאה ימים הוו שבועים שווין בר מתרי יומי וכן לק' ימים האחרים שני ימים הרי אלרבע ימים עולפים על השבועים וע' ימים כולן שוים וג' ימים תן על ד' העולפים הרי שבוע וכיון שהתחילו במוצאי שבת נמצאו כלים בשבת ואם נתעברה בשני דלמא ילדה לרע"ב דמטי בשבת ואם נתעברה בשלישי דלמא ילדה לרע"א דמטי בשבת אבל בד' אי ילדה לרע"א מטי בחד בשבת ואי לרע"ג מטי בתלתא בשבת. אלמא כשמואל סבירי להו: (א) **ברביעי ואו לא.** כל שכן דאי מעברא בה' או בו' או בשבת דלא מטי יום לידה בשבת: **לתקופות הימים.** כתיב: **מיעוט ימים שנים.** דכל מקום שנאמר ימים ולא נאמר כמה תפוס המועט בידך ולא המרובה שאם אתה אומר ימים שלשה או ארבעה אני אומר עשרה או ק' כך שנו חכמים ד' (סוכה דף ה:) כל שאמרו מרובה ושמועו מועטת תפסת מרובה לא תפסת תפסת מועט תפסת. הלכך כאן שנאמר ימים מכיון שנכנסו שני ימים בחדש שביעי ילדה: **מכלל דזיבתה טהורה.** ומהכא גמרינן לעיל [לו:] קושי בימי זיבה: **יש מקשה.** שרואה כ"ה יום בין קושי ובין שופי: **שנים בלא עם וז' דנדה וב' לאחר נדה.** בלא קושי: **וי"ד.** בקושי לרבי יוסי ולר"ש והכא לא תשיב אלא קודם לידה. ואי אפשר למקשה כ"ו יום שלא תהא זבה שהולד אינו מטהר אלא י"ד יום הסמוכים לידה ופשו להו ג' בין נדות לקושי ובהנהו שלשה הויא זיבה: **בלא ולד.** לקמן פריך משמע שאין שם ולד א"כ אלו קושי הוא ולמה לי כ"ו בתלתא לאחר הנדה סגי: **מתני' המקשה תוך שמונים.** שנתעברה בימי טוהר או שנשתהה ולד אחר חבירו ב' חדשים ואני אחד נגמרה צורתו באמצע שביעי ואחד נגמרה צורתו לסוף תשיעי כמעשה דיהודה וחזקיה בני ר' חייא (לעיל דף מ.): **טהורין.** דכל תוך מלאת הוי דם טוהר: **ורבי אליעזר מטמא.** נהי דכיון דבקושי בא אלו דם טוהר הוא אלא מחמת ולד שבמעיה ומזיבה הוא דטהור אבל בימי נדה נדה: **שהחמיר בדם השופי.** כגון שאר יולדת שרואה ג' בשופי וילדה הרי זו יולדת בזוב: **היקל בדם הקושי.** לטהרה מזובה: **מקום שהיקל בדם השופי.** לטהרה

ג) [לעיל כז.] בכורות כ.) ר"ה יא. יומא מב.) ד"ה הרי אנו כו' וכו' קושי שלאחר הולד כדאמרי' לעיל מקום שהיקל בקושי:

גליון הש"ס

גמ' הרי אנו משיבין לך. כזה בתמצי' דב"ק כה ע"ב: **תוס'** ד"ה והא וכו' **אי** נמי מדקתני ילדה וכו'. כדמשמע לעיל כו ע"ב הפילה נפל וכו' ילדה וכו':

מוסף רש"י

יולדת לתשעה אינה יולדת למקוטעים. אלא לחדשים שלמים של תשעים יום (ר"ה יא.). לתקופות הימים. הרי שנה חדשים וכ' ימים (יבמות מב.). **ולא מחמת ולד.** שדם הקושי שיצא קודם הולד מחמת צער הקישוי, אינו מגיעה לידי זיבה, וכ"ש דם שלאחר הולד (סנהדרין פז:).

תורה אור השלם

1. וַיִּקַּח בֹּעַז אֶת רוּת וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְיָ לָהּ הֵרָיוֹן וַתֵּלֶד בֵּן:
רות ד יג
2. וַיְהִי לִתְקֻפּוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְיָ שְׁאִלְתִּיו: שמואל א א כ
3. וְאִם נְקֵבָה תֵּלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֹׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דְּמֵי טָהֳרָהּ: ויקרא יב ה
4. וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְיָ וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לְזָכָר אוֹ לְנֵקֵבָה: ויקרא יב ז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ברביעי ל"ל קודם ד"ה אלא מרביעי: (ב) ד"ה הרי אנו וכו' קושי שלאחר הולד מקושי שלפני הולד כדאמרי' לעיל מקום שהיקל בקושי:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ישבה לה ולא בדקה. אכל נשיס קמי ולאו לעיל מהדר: **טמאה.** לחורמא בזמנו בא: **במחבא.** מחמת ליסטין או (א) כרכוס: **ימי הזב.** ימי ספירו: **ושומרת יום.** כיון שנפתח מעיינה ולאתה היום אע"ג דבתוך י"א היא הוא למחר בחזקת טמאה: **גמ' אומר שאינה צריכה בדיקה.** שחרית וערבית ומשעברו צריכה לבדוק כדאיתא בפ"ק (לעיל דף יא.): **והא מדקאני סיפא ישבה.** דמשמע דיעבד מכלל כו'. והאי דפריך (ב) כן דס"ד דהאי ישבה אתוך י"א קאי: **לימי נדה.** לימים שראויין לנדה כגון אחר י"א שבין נדה לנדה: **בחזקת טהרה.** שנסתלקו דמיה בנדותה וילאו: **בימי נדה.** לאחר שעברו י"א ולאויים לבא ימי נדה: **בעיא בדיקה.** לכתחלה אבל ישבה ולא בדקה דיעבד טהורה ואם הגיע וסת הקבוע לה ולא בדקה הרי זו טמאה: **לא צריכא.** בא בחזקת טהרה דקתני כל י"א בחזקת טהרה אלא לר"מ בסוף פרק ראשון בגמרא: **אמאי יולדת.** תשמש כל י"א: **דלמא אתיא לקלקולא בימי נדה.** בימים הראויים לנדה אסורה לשמש שמא תקלקלנו: **רבא אמר.** מתני' דקתני כל י"א בחזקת טהרה: **נומר.** שאם תראה בהם אינה מטמאה מעת לעת לפי שמסולקין דמיה: **סגדה.** כלומר אשה שראתה דם מטמאה מעת לעת בראיית תחלת נדותה: **והזכה ושומרת יום.** כלומר והראתה בתוך י"א זבה בין שראתה יום אחד דהוא שומרת יום מטמאה מעת לעת בראייה ראשונה: **היולדת.** שילדה דם בפתיחת הקבר מטמאה מעת לעת בראייה ראשונה: **חייא בר רב הונא.** פי' אמתני' מהדר: **בתוך ימי זיבה.** כגון ראתה ג' פעמים מט"ו לט"ו אין זה וסת לענין דיה שעתה או לענין שאם לא בדקה תהיה טמאה דמט"ו לט"ו הוו ימי זיבה וכן כל הימים משלמו ז' ימי נדות עד י"ח דשלמי ימי זיבה בהדי נדות: **לא שמיע לי הא שמעתתא.** דרב יוסף תלמידו דרב יהודה שהוא תלמיד של רב ושמואל וחלה רב יוסף ונעקר תלמודו וכשהיה שומע מימרא דרב ושמואל ואינו נזכר לאותה שמועה מתמיה ולאו תלמידו של רב יהודה אני ולא אמר לי שמועה זו ואביי תלמידו מזכירו (נדרים דף מא.): **אם אמרת ניהלן.** קודם חולין: ה"ג **ואהא אמרת ניהלן.** על משנה זו אמרת לנו משמיה דאין אשה קובעת לה וסת בימי זיבה: **למודה.** רגילה: **יום ט"ו.** לקמן מפרש ליום ט"ו לטבילתה: **ושינתה.** לה וסת ליום כ' פעם אחת: **זה וזה אסורין.** אין ל"ל ט"ו שעבר שאסור שהרי כל היום המתינה שמא תראה דקי"ל [לקמן סג:] דמייב אדם לפרוש מאשתו קמון לוסתה ואין ל"ל יום כ' שראתה בו שהרי נדה היא אלא ה"ק כשיחזור ויגיע ט"ו אסורה לשמש שהרי יום וסתה הוא ועדיין לא דילגתו אלא פעם אחת ואין וסת נעקר בפחות מג"פ וכשיגיע יום כ' לראייה של כ' אסורה לשמש שמא תקבע וסת מכ' לכ' שהרי שינתה פעם אחת ליום כ' וכן פעמים ליום כ' זה וזה אסורין יום ט"ו ויום כ' הבא אבל ג' פעמים ליום כ' הותר יום ט"ו ונאסר יום כ': **לא שנו.** דליום ט"ו הוי וסת קבוע דליבעי תלתא זימני למיעקריה: **אלא.** שהיתה רגילה לראות יום ט"ו לטבילתה לסוף ז' ימי נדה ורואה ליום ט"ו שהוא יום כ"ב לראייתה דכבר שלמו ימי זב לסוף י"ח והרי ד' ימים שהגיעו ימים שראויה להיות בהם נדה: **מקבע לא קבעה.** בתוך ימי זיבה דתבעי ג' זימני למיעקריה דבתלת זימנא הוא דעקר לה ואם ישבה ולא בדקה טהורה: **מיהם מהו דניחוש לה.** אם היתה רגילה מט"ו לט"ו דהיינו תוך ימי זב מי בעיא למיהם ולא תשמש ליום ט"ו קודם ראייה שמא תראה: ואמר

לא צריכא (ג) **לר"מ.** ומועיל מה שהיא בחזקת טהרה שמותרת לשמש כל זמן שלא גירשה א"ג אינו חייב לגרשה עד שעברו י"א יום: **והיולדת** כולן **מטמאות מעת לעת.** אע"ג דמעוברת היה שעתה היינו בשאר דם שראתה כשהיא מעוברת ולא בראיית דם לידה שראתה ממתמ פתיחת הקבר וי"מ דהכא כרבי יוסי דבעי ג' עונות א"ג כגון שקודם כבר ראתה פעם אחת וקפבר דבשני מטמאה מעת לעת ולית ליה דיין שעתן כל ימי עיבורן ואשמעינן אע"ג דראייה שניה זו מתמת אוגס לידה ראתה אפ"ה ממומת מעת לעת הקשה הר"ר יעקב מאולייני"ש דהכא תני דזבה ושומרת יום מטמאה מעת לעת ואפ"ה מפרש רב יהודה לעיל דכל י"א יום אינה צריכה בדיקה ובפ"ק (לעיל דף יא.) אמרי' דאשה שיש לה וסת וד' נשים ואשה שעברו עליה ג' עונות דיין שעתן ותנא התם אע"פ שאמרו דיין שעתן צריכות להיות בודקות וי"ל דיש לה וסת איכא למימר כיון דאותה בזמנו בא צריכה בדיקה בשעת וסתה ואהכי נמי איכא למימר דצריכה בדיקה מהן בתולת דמיס כשתראה ומעוברת ומניקה לכשיעברו ימי עיבורה ומניקותה לפי שהורגלו זמן מרובה בלא בדיקה וזקנה אע"ג דלא אתיא תו לידי בדיקה וליכא למיגזר בה מידי מ"מ גזר לה אטו אחריני אבל תוך י"א יום אינה צריכה בדיקה דזמן מועט הוא ולא תשתכח תורת בדיקה לאחר י"א יום תבדוק וכן זמן מועט יש משבדקה: **רב הונא בר חייא אמר שמואל לומר שאינה קובעת וסת בימי זיבתה.** ולא מיבעיא בימי ספירת זיבה ממש דאינה קובעת אלא משמע דאפי' בימים הראויים לזיבה אע"ג דאינה זבה ומעיינה סתום אינה קובעת כגון שראתה פעם אחת תוך י"א יום ופליג אר"י יוחנן ור"ל דאמרי בסמוך אשה קובעת לה וסת תוך ימי זיבתה ממש דהיינו באמצע ספירת זיבתה דומיא דתוך ימי נדותה וכ"ש דקובעת בימים הראויים לזיבה וקי"ל כרבי יוחנן לגבי שמואל כדאמר פרק מי שהוליאוהו (עירובין דף מז.):

מקבע לא קבעה ע"י ראייה זו. של תוך ימי זיבה לא קבעה ואתה שתצטרך לעוקרו על ידי שלש פעמים כאילו קבעה וסת בימי נדה אבל מהו שתמוש ע"י קביעות של ימי נדה לאסור פעם רביעי אפי' בא הוסת בימי זיבה ואהא מייתי שפיר דמיישינן: אלמא

א ישבה לה ולא בדקה שגגה נאנסה הזידה ולא בדקה טהורה הגיע שעת וסתה ולא בדקה הרי זו טמאה **ב** ר"מ אומר **ג** אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה הרי זו טהורה מפני **ד** שחרדה מסלקת את הדמים **ה** אבל ימי הזב והזבה ושומרת יום כנגד יום הרי אלו בחזקת טומאה: **גמ'** למאי הלכתא אמר רב יהודה לומר שאינה צריכה בדיקה והא מדקתני סיפא ישבה ולא בדקה מכלל דלכתחלה בעיא בדיקה סיפא אתאן לימי נדה **ו** דוה"ק כל י"א בחזקת טהרה ולא בעיא בדיקה אבל בימי נדתה בעיא בדיקה ישבה ולא בדקה שגגה נאנסה הזידה ולא בדקה טהורה רב חסדא אמר לא צריכא אלא לר"מ דאמר **ז** אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ה"מ בימי נדתה אבל בימי זיבתה בחזקת טהרה קיימא א"ה אמאי א"ר מאיר יוציא ולא יחזיר עולמית דלמא אתיא לקלקולא בימי נדה הא מדקתני סיפא הגיע שעת וסתה ולא בדקה מכלל דבאשה שיש לה וסת עסקינן חסורי מחסרא והכי קתני כל י"א בחזקת טהרה ושריא לבעלה ובימי נדה אסורה בד"א באשה שאין לה וסת אבל יש לה וסת מותרת וצריכה בדיקה ישבה ולא בדקה שגגה נאנסה הזידה ולא בדקה טהורה הגיע שעת וסתה ולא בדקה טמאה הא מדסיפא ר"מ רישא לאו ר"מ כולה ר"מ היא וה"ק אם לא היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה טמאה שר"מ אומר אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה טהורה שחרדה מסלקת את הדמים **ח** רבא אמר לומר שאינה מטמאה מעת לעת מיתיבי **ט** הנדה והזבה והשומרת יום כנגד יום והיולדת כולן מטמאות מעת לעת תיובתא **י** הונא בר חייא אמר שמואל לומר **יא** שאינה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה **יב** אמר רב יוסף לא שמיע לי הא שמעתתא א"ל אביי את אמרת ניהלן ואהא אמרת לן **יג** היתה למודה להיות רואה יום ט"ו (יום) ושינתה ליום כ' זה וזה אסורין לשמש שינתה פעמים ליום כ' זה וזה אסורין ואמרת לן עלה אמר רב יהודה אמר שמואל ל"ש אלא ט"ו לטבילתה שהן כ"ב לראיתה דהתם בימי נדתה קאי לה אבל ט"ו לראיתה דבימי זיבתה קאי לא קבעה אמר רב פפא אמריתא לשמעתא קמיה רב יהודה מדסקרתא מקבע לא קבעה מיחש מהו דניחוש לה אישתיק ולא א"ל ולא מידי אמר רב פפא נחזי אנן היתה למודה להיות רואה ליום ט"ו ושינתה ליום כ' זה וזה אסורין

לא צריכא (ג) **לר"מ.** ומועיל מה שהיא בחזקת טהרה שמותרת לשמש כל זמן שלא גירשה א"ג אינו חייב לגרשה עד שעברו י"א יום: **והיולדת** כולן **מטמאות מעת לעת.** אע"ג דמעוברת היה שעתה היינו בשאר דם שראתה כשהיא מעוברת ולא בראיית דם לידה שראתה ממתמ פתיחת הקבר וי"מ דהכא כרבי יוסי דבעי ג' עונות א"ג כגון שקודם כבר ראתה פעם אחת וקפבר דבשני מטמאה מעת לעת ולית ליה דיין שעתן כל ימי עיבורן ואשמעינן אע"ג דראייה שניה זו מתמת אוגס לידה ראתה אפ"ה ממומת מעת לעת הקשה הר"ר יעקב מאולייני"ש דהכא תני דזבה ושומרת יום מטמאה מעת לעת ואפ"ה מפרש רב יהודה לעיל דכל י"א יום אינה צריכה בדיקה ובפ"ק (לעיל דף יא.) אמרי' דאשה שיש לה וסת וד' נשים ואשה שעברו עליה ג' עונות דיין שעתן ותנא התם אע"פ שאמרו דיין שעתן צריכות להיות בודקות וי"ל דיש לה וסת איכא למימר כיון דאותה בזמנו בא צריכה בדיקה בשעת וסתה ואהכי נמי איכא למימר דצריכה בדיקה מהן בתולת דמיס כשתראה ומעוברת ומניקה לכשיעברו ימי עיבורה ומניקותה לפי שהורגלו זמן מרובה בלא בדיקה וזקנה אע"ג דלא אתיא תו לידי בדיקה וליכא למיגזר בה מידי מ"מ גזר לה אטו אחריני אבל תוך י"א יום אינה צריכה בדיקה דזמן מועט הוא ולא תשתכח תורת בדיקה לאחר י"א יום תבדוק וכן זמן מועט יש משבדקה: **רב הונא בר חייא אמר שמואל לומר שאינה קובעת וסת בימי זיבתה.** ולא מיבעיא בימי ספירת זיבה ממש דאינה קובעת אלא משמע דאפי' בימים הראויים לזיבה אע"ג דאינה זבה ומעיינה סתום אינה קובעת כגון שראתה פעם אחת תוך י"א יום ופליג אר"י יוחנן ור"ל דאמרי בסמוך אשה קובעת לה וסת תוך ימי זיבתה ממש דהיינו באמצע ספירת זיבתה דומיא דתוך ימי נדותה וכ"ש דקובעת בימים הראויים לזיבה וקי"ל כרבי יוחנן לגבי שמואל כדאמר פרק מי שהוליאוהו (עירובין דף מז.):

מקבע לא קבעה ע"י ראייה זו. של תוך ימי זיבה לא קבעה ואתה שתצטרך לעוקרו על ידי שלש פעמים כאילו קבעה וסת בימי נדה אבל מהו שתמוש ע"י קביעות של ימי נדה לאסור פעם רביעי אפי' בא הוסת בימי זיבה ואהא מייתי שפיר דמיישינן: אלמא

מסורת הש"ס

(א) נעיל ט. [נח.], ב) [נקמן עא. סוטה כ:], ג) [נעיל יב:], ד) [נקמן סח:], ה) [נס"י סני' מיירא בר ר"ה וכ"ג רש"ל], ו) [נקמן סח:], ז) [עירובין י. וש"נ], ח) נקמן סג.;

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה במחבא וכו' כרכוס. נ"ב משנה לכתובות דף כז והוא מעתי: (ב) ד"ה והא מדקתני וכו' דפרין הכי קס"ד דהאי: (ג) תוס' ד"ה לא צריכא אלא לר"מ:

מוסף רש"י

במחבא. ממתמ פחד ליסטין וגוגלס (לעיל פז. ובע"ז ז ס.). **הרי זו טהורה.** אם בדקה אחרי כן ומצאתה טהורה ולא אמר אורח בזמנו בא (פוסה כ:).

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"י וס"ג מהל' מעמאי משכב ומושב הל"ח סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סימן (קלו סעי' ד) [קפט סעיף ד]:

סג ב (מיי' שם) סמג שם טוש"ע שם סי' קפד סעיף ח:

סד ג מי' ממיי' שם פ"ו הל' כא כב:

סה ד מיי' שם פ"ח הלכה יא:

סו ה מיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הל"ד:

סז ו מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ט סמג לאוין קיא טור יו"ד סימן קפט:

סח ז מיי' שם הל"ח סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ב ופעי' יב:

תוס' הרא"ש

לא צריכא לר' מאיר כו'. ותימה וכיון דצריך להוציא משום דילמא אתי לקלקולא בימי נדה מאי נפקא מינה דאחד עשר בחזקת טהרה רי"ל דנפקא מינה דמותרת לשמש כל זמן שלא גרשה. א"נ דלא אתי חיוב לגרשה עד שיעברו י"א יום: **והיולדת כולן מטמאות מעת לעת.** אע"ג דמעוברת דייה שעתה הכא שיצא דם לפתיחת הקבר שאני אי נמי כר' יוסי דבעי הפסקה ג' עונות א"נ כגון שראתה פעם אחת ולית ליה דדיין כל ימי עיבורן: **לומר שאינה קובעת וסת בתוך ימי זיבתה.** ה"פ דמתני' כל י"א יום בחזקת טהרה כלומר היא בחזקת שאינה רואה והיא מסולקת מדמים הילכך אפי' אירע שראתה ג' פעמים בתוך ימי זיבתה מקרה בעלמא הוא ולא הויקביעות וסת: **מיחש מהו דתיחוש ליה.** פירש"י אם היתה למודה לראות מט"ו לט"ו מהו שתחוש לפרוש מבעלה כשיגיע זמן וסתה ופשיט ליה רב פפא מהא דאמרינן היכא דשינתה לכ"ז דכי הדרי אתו כ"ב קיימא בתוך ימי זיבתה וקתני זה וזה אסור וכי היכי דחוששת כשיגיע זמן וסתה בתוך ימי זיבתה לוסת שקבעה חוץ לימי זיבה ה"א חוששת לוסת שקבעה בתוך ימי זיבתה. וניחא טפי לפרושי הכי מיקבע לא קבעה בימי זיבתה מיחש מהו שתחוש בתוך ימי זיבתה לוסת שקבעה חוץ לימי זיבתה מי אמרינן כי היכי דלא קבעי לה וסת בתוך ימי זיבתה משום שהיא מסולקת דמים. הכי נמי אינה צריכה לפרוש כשיגיע זמן וסתה בתוך ימי זיבתה:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אלמא מריש ירחא מנינן. וא"ת דילמא משום דאיכא קרי ליה תוך ימי נדה ג) ופרש"י דדייק מדקאמר קובעת תוך ימי נדותה משמע דפעם ג' דהוא הקביעות (ד) הוי כימי נדתה אלמא משיב כאילו אתה ריש ירחא והקשה לו ריב"ם דלמה לא תיקן לו כגון שראתה ריש ירחא וה' בירחא שלשה זימני דהשתא הוי ממש תוך ימי נדתה וקבעה ופת ודיה שעתה אם תראה בחמשה בירחא של חדש ד' או שתריבה לפרוש מבעלה כל ה' בירחא עד שתעקור ותתה ג' פעמים והשיבו רש"י משום דבפ"ק (לעיל דף יח.) מוקמינן דר' יוחנן במעיין תתום משום דפריך אמתניתין דהתם דקתני דבימי נדתה אינה צריכה בדיקה ולבדוק לאמא קבעה לה ופת כרבי יוחנן ולכך המקשה אוקי הכא מילתיה דר' יוחנן במעיין תתום שראתה ג' ה' בירחא ולא בריש ירחא שלישית היא ממעיין תתום ומתניתין דפ"ק (שם דף יח.) כגון שראתה תרי זימני ריש ירחא וה' בירחא ובשלישית כי ראתה ריש ירחא לא תבדוק בה' בירחא שאפילו תראה לא קבעי' לה ופת דמעיין תתום הוא אבל פעם ראשונה ושניה בודקת בימי נדה שמא תראה בג' בה' בירחא ולא בריש ירחא ולהכי לא הוה מצי לשנויי כגון דראתה ג' זימני ריש ירחא וה' בירחא ד"כ הוה ליה מעיין תתום אלא משני כגון שראתה תרי זימני ריש ירחא לאוח דהוי מעיין תתום וכג' נמי ע"ג דכבר ראתה בכ"ה מה שראתה בריש ירחא משיב מעיין תתום כדמשני הא דאזמי בכ"ה דמים יתרים הוא דאתוספו בה ועוד גראה לפרש דהכא דייק דאשיב כאילו ראתה בג' בריש ירחא דלי לאו הכי אמאי קבעה לה ופת הלא ראיה זו אינה מעין דתומה ומיהו אתמרות שבאו בימי נדותה ומיהו תימה לומר ד) כיון כדמעיקרא נקטה ומשיב כאילו ראתה ריש ירחא כיון דאתכי לא קבעה לה ופת בריש ירחא הלא דמי להיא דלעיל דכבר קביע לה ופת לכ"ב כדקאמר היתה למודה לראות וגראה לפרש דמיירי כגון שראתה ג' זמני בריש ירחא וה' בירחא ואין לחוש אם אין הש"ס מזכיר תלתא זימני דה"נ בפ"ק (שם דף יח.) לא קאמר תלתא זימני גבי קפצה וראתה והא דנקט והשתא חזאי בה' בירחא ובריש ירחא לא חזאי לאו משום דע"י ראייה זו השתא קבעה לה ופת דהא קבעה לה כבר מג' זימני קמאי אלא לומר לך שדיה שעתה בראייה זו כדרבי דוסא דאמר בפ"ק (לעיל דף ד:) דאין דיה שעתה אלא בשעת ופת דוקא ומיהו אף בלא ראתה השתא הוה מצי למימר דקבעה לה ופת לענין שאסורה בה' בירחא עד שתעקור הוסת ג' פעמים והשתא מוכח מע"ג דבדביעי לא חזאי ריש ירחא קבעה לה ופת בה' בירחא משום דכיון שראתה ג' זימני ה' בירחא גם בחדש ד' חשוב כאילו ראתה ריש ירחא וה"נ כ"ב מכ"ב מעינן והוי מצי למימר ולימעמיך דאוקמית מילתיה דר' יוחנן במעין פתוח א"כ תקשה מתני' דפ"ק (שם דף יח.) דקתני דאיכה בודקת בימי נדה א"כ הא משיב מעיין תתום ומעיין פתוח יפרש כמו שפירש"י בלשון שני בפ"ק (שם יח.) שראתה אבג"ד ובהכי איירי מתני' דהתם דבהכי לא קבעה לה ופת:

הדרן עליך בנות כותים

ואמר רב יהודה אמר שמואל ל"ש אלא ט"ו לטבילתה שהן כ"ב לראייתה ושינתה ליום כ"ז דכי הדרי ואתו עשרין ותרתי קיימא לה בתוך ימי זיבתה וקתני זה וזה אסורין אלמא אדחיישינן לה וקסבר רב פפא עשרין ותרתין מעשרין ותרתין מנינן נדה ופתחה מעשרין וז' מנינן א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא ממאי דלמא עשרין ותרתין נמי מעשרין וז' מנינן דכי הדרי ואתו עשרין ותרתין קיימא לה בתוך ימי נדותה וה"נ מסתברא דאי לא תימא הכי האי תרנגולתא דרמיא יומא וכבשה יומא ורמיא יומא וכבשה יומא וכבשה תרי יומי ורמיא חד יומא כי הדרה נקטה כדלקמיה נקטה או כדמעיקרא נקטה על כרחך כדלקמיה נקטה א"ל רב פפא אלא הא דאמר ר"ל ו) אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה ורבי יוחנן אמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה ה"ד לאו כגון דחזאי ריש ירחא וחמשא בירחא וריש ירחא וחמשא בירחא והשתא חזאי בחמשא בירחא וריש ירחא לא חזאי וקאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה אלמא מריש ירחא מנינא א"ל לא הכי א"ר יוחנן ז כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא ועשרין וחמשה בירחא וריש ירחא דאמרינן דמי יתירי הוא דאתוספו בה וכן כי אתא רבין וכל נחותי ימא ז אמרוה כרב הונא בריה דרב יהושע:

הדרן עלך בנות כותים

לקבל ימי טהרתה ולמהר ימי ראייתה כדי שיבא לפי תשבון של תחלה אלא חוזרת וקובעת כ"ב ליום שראתה: **דאלא"ה האי תרנגולתא דרמיא יומא וכבשה יומא ורמיא יומא וכבשה יומא וכבשה תרי יומי ורמיא יומא כי הדרה נקטה** (ג) **כדלקמן נקטה דו**. כלומר תרנגולת הרגילה להטיל ביצה היום ועומד למחר ולהטיל יום ג' ועומד יום ד' ושיתה וסתה ועמדה מלדת יום ה' עם יום ד' דהוו להו תרי יומי ורמיא יום שני כי הדרה נקטה אם היא חוזרת למנהגה להטיל יום ועומד יום: **כדלקמיה נקטה**. מעכשיו היא חוזרת למנות כגון שעומדת יום ז' שאחר יום ו' שהטילה ומטלת יום שמיני: **או כדמעיקרא נקטה**. לפי תשבון שהיתה רואיה להטיל מתחלה שהיתה רואיה לילד בה' ועומד בו' ולהטיל בז' ועומד בח' השתא מטילה יום ז' עם ו' כנגד ב' ימים שעמדה כדי שתעמוד ביום ח' כפי שהיתה רואיה לתשבון הראשון: **על כרחך כדלקמיה נקטה**. והא אשה נמי כשתחזרת לוסתה לראות ליום כ"ב לאו לפי תשבון הראשון אלא ליום כ"ב לראייתה הלכך האי יומא הוא דאתקרינן: **א"ל רב פפא אלא הא דאמר כו' אין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה**. בימים שהיא נדה כדבעינן לפרושי מילתא דרבי יוחנן דחזאי ריש ירחא וה' בירחא וריש ירחא וה' בירחא והשתא חזאי בה' בירחא דהוו להו ג' זימני בה' בירחא ומעכשיו יהיה לה וסת בה' בחדש. לריש לקיש לא הוה וסת דהא תרי זימני קמאי דה' בירחא הוי תוך ימי נדותה ממש דהא נדה הוא מריש ירחא ופעם ג' הוה תשבון הראשון שהיתה רואיה לראות ריש ירחא ומדקרי לפעם ג' תוך ימי נדה אלמא לפי תשבון הראשון מינן: **א"ל גם אלא הכי א"ר יוחנן כגון דחזאי**. תרי זימני בריש ירחא ופעם שלישית בכ"ה ורביעית בכ"ח דה"ל הך ראייתה בתרייתא שהיא שלישית לראייה של ר"ח בתוך ימי נדותה ממש שהיא נדה מיום כ"ה ומכ"ה קרי להו תוך ימי נדותה דהא נדה היא. וטעמא מאי הוי קביעות הא אורחה בהכי שנפתח מעיינה משום דאמר הך ראייה דראשם ראייתה וסתה היא והיום זמנה והאי דאקדים וחזאי בכ"ה דמים יתירי איתוספו בה: **אמרוה**. להא דרבי יוחנן: **כרב הונא**. וכדמתרלינן:

הדרן עלך בנות כותים

סמ א מתי' פ"מ מהל' איסורי ביאה הל"ט [וה"ר] סמג עס (טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יד):

ע ב טור יו"ד סי' קפט [שו"ע עס סעיף ו]:

עא ג טוש"ע יו"ד סי' קפט סעיף יד:

תוס' הרא"ש

אלא הא דאמר ריש לקיש כו'. בין ריש לקיש בין ר' יוחנן מודו דקובעת וסת בתוך ימי זיבתה ופליגי אשמואל דאמר אין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה. ולשמואל לא מיבעיא בימי זיבה ממש דאינה קובעת אלא אפי' בימים הראויין לזיבה אינה קובעת כדמוכח לעיל. ולר' יוחנן לא מיבעיא בדמים הראויים לזיבה אלא אפי' בימי זיבה קובעת דבהכי איירי הכא דומיא דתוך ימי נדתה: **אלמא מריש ירחא מנינן.** ותימה דילמא משום ראיות ראשונות קרי להו תוך ימי נדתה וי"ל אי לאו משום מריש ירחא מנינן לא הוה קובעת וסת כיון שאין השלישי מעין האחרים שהיו בימי נדה. א"נ ב) משמע ליה דקביעות וסת חל בתוך ימי נדתה דהיינו ראייה שלישית שכן נקבעה הוסת. ומ"ר תימה לומר הכי דכל דמעיקרא נקט חשיבא כאילו ראתה בריש ירחא מאחר דאכתי לא קבעה לה וסת בריש ירחא דלא דמי לההיא דלעיל דכבר קבעה לה וסת בהכי וי"ל דמיירי הכא כגון דחזאי ג' זימני בריש ירחא וחמשא בירחא אלא שהתלמוד לא חש להאריך כמו קפצה וראתה קפצה וראתה דלעיל לא נקט אלא תרי זימני ולפי זה הא דנקט והשתא חזאי בחמשא בירחא ובריש ירחא לא חזאי לא נקיט ליה משום דהוי השתא קביעות וסת דידה אלא לומר שדיה שעתה בראיה זו ואליבא דמ"ד בפ"ק דלא אמרינן דיה שעתה אלא בשעת וסתה ואי לאו דחשבי' לה כאילו ראתה בריש ירחא לא הוה חמשא בירחא זמן וסתה דלא קבעה לה וסת אלא בתוך ימי נדתה. ולפי דברי רב פפא קשה מתני' דפ"ק לר' יוחנן דכולן צריכין להיות בודקת חוץ מן הנדה דתיבדוק דילמא קבעה לה וסת דליכא לשנויי כי קאמר ר' יוחנן דחזאי ממעיין פתוח דכה"ג קרי מעין פתוח כשראיות הראשונות בימי נדה כדפר' התם רש"י מתוך כך נראה לשלון אחרון דפ' שם רש"י: סליק פרק בנות כותים בס"ד

ב) [לעיל יח.]. ג) [נ"ל אלא].

מסורת הש"ס

ד) [לעיל יח.], ה) [נ"ל אלא], ו) לא נמצא זה בפירש"י שלפנינו, ז) גי' רש"ל כאן.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמר ר' יהודה וד"ה וקתני הד"ל: (ב) ד"ה וכי נמי מסתבר: (ג) ד"ה דאי לא תימא וכו' הדרה נקטה בדלקמיה נקטה: (ד) תוס' ד"ה אלמא וכו' הקביעות הויא בימי נדתה:

מוסף רש"י

בתוך ימי זיבתה. כגון ראתה בכ"ח וחזרה וראתה בט"ו לחדש, כשעומדת בימים שהיא רואיה לזיבה, דהיינו י"ל יום שבין בדה לנדה, וחזרה וראתה בכ"ח ובט"ו לחדש וחזרה וראתה בט"ו לחדש ולא ראתה בכ"ח לחדש, שקבעה לה וסת בט"ו לחדש כשעומדת בימי זיבה, דאינה קובעת וסת אלא בימי נדה. בתוך ימי נדותה. כגון ראתה בכ"ח וחזרה וראתה בחמשה בחדש, דהיינו בימי נדות, וחזרה וראתה עוד פעמים בחמשה בחדש, לא קבעה וסת, שאין רואיה ימי נדה רואיה לקבוע שהיא עלולה לראות בימי נדותה (שם). כגון דחזאי כו' וריש ירחא. דהוה רואיה בתריתא בימי נדותה, דאפילו הכי הוה קביעות וסת בריש ירחא, דאמרינן. ותתה בכ"ח ירחא קבעה והא דאקדים וחזאי דמי יתירי הוא דאתוספו בה. דהא ודאי קבעה, משום דתחילת הוסת הוחזק ממעין פתוח, וגם רואיה אחרונה שבינו לה כמעין פתוח, כדאמר הא דאקדים וחזאי תוספת דמים הוא (שם).

הדרן עלך בנות כותים

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

יוצא דופן. על ידי סס נפתחו מעיה והוציאו את העובר לאוץ ונתרפאת: **כל הנשים.** לענין נדה: **מטמאות.** מכי אתא סס לבית החיצון אע"ג דהעמידוהו כותלי רחמה: **בבשרו.** משמע בתוך בשרה: **לחוץ.** בגמרא [מג.] ילף לה: **שנודעזעו אבריו.** נעקר שכבת זרע מגופו: **גמ' אלא לענין שהזריעה.** כגון נימוק הולד כדאמר בהמפלת (לעיל כו.) שליא בנים הבית טמא כו' רבי שמעון אומר הולד נימוק ואמר בגמרא [לעיל מז:] מודה רבי שמעון שאמו טמאה לידה וליף טעמא מהכא אבל רבנן לא צריך להו לאמרי הבית טמא לית להו נימוק ופשיטא דאמו טמאה לידה: **אלא.** ואם נקבה תלד דמעי למכתב ואם נקבה וטמאה שבועים: **לחייב על כל בן ובן.** שאם טובלה לאחר י"ד לנקבה ושאשה ומתעברה וילדה לאחר שמונים מביאה שני קרבנות: **פורס חיולדת.** משמע פורה אחת ליולדת ולדות הרבה: **שלפני מלאת.** ילדה עכשיו וילדה לאחר שמונים קמא הוי לפני מלאת ובתרא הוי לאחר מלאת: **ואת.** משמע כמו שמפוסח בענין קרבן אחד לולד אחד: **הני מילי.** דאין מביאה על שלפני מלאת ולאחר מלאת קרבן אחד: **בתרי עיבורי.** שילדה וחזרה ונתעברה בתוך ימי טוהר וילדה לאחר שמונים: **רגון יהודה וחזקיה.** דאמרינן בהמפלת (לעיל מז.) שנשתה אחרון אחר הראשון ג' תלדות: **מודה ר"ש.** ביולת דופן: **שאינו קדוש.** קדושת הגוף אלא כשאר קדשים שקדש מומן להקדשן אלא קדשי קדשים אלא בעצים וכאבנים לגמיסה ויולאין לחולין ליגזזו וליעבד: **לידה לידה.** כתיב בקדשים (ויקרא כב) שור או כשב או עז כי יולד וכתיב בבכור (דברים טו) אשר יולד: **מאחד.** לענין טומאה וטהרה דכתיב וילדה זכר: **אמו מאמו.** בבכור כתיב (שמות כב) שבעת ימים יהיה עם אמו ובקדשים כתיב (ויקרא כב) והיה שבעת ימים תחת אמו: **שכן אם בהמת קדשים פיגול נותר וטמא.** אם בתרוייהו כתיב אמו ותרוייהו בהמת קדשים ופגול ונותר וטמא נוהג בהם לאפוקי אם דליתיה בכל הני: **פשוט.** אדם משתעי בין בפשוט בין בבכור וכן קדשים הוו פשוטים. ובין באדם ובין בקדשים לא משתעו בזכרים לחולייהו טפי מבנקבות לאפוקי בכור דליתיה אלא בזכרים. ותרוייהו בין אדם בין קדשים לא הוו קדושין מאליהן אבל בכור קדושתו מאליו. ובין קדשים ובין אדם לא הוו מתנות כהונה כגון שלמים לבעלים הן לאפוקי בכור דהוי ממתנות כהונה: **דמסייע ליה לרבי יוחנן.** דאמר דמודה ר"ש ביולת דופן דקדשים: **ואם פורס העולה היא העולה.** ומהאי קרא נפקא לן בזבחים (מז:) פסולין אשם עולה לא ירדו לכתיב [ויקרא ו] על מוקדה משעולה תוקד וכתב רחמנא זאת דמשמע מיעוטא כלומר זאת אם עולתה לא תרד אבל אחרת אע"פ שעולתה תרד וכתיב היא דמשמע מיעוטא וכתיב העולה דמשמע העולה עולה כשרה ולא פסולה. והני תלתא מיעוטי ממעטי הני תלתא פסולי: שנשחטה

יוצא דופן. ממקום שמזרעת. ואם תאמר למה לי קרא גילף לידה לידה מבכור כדילפינן לענין קדשים בסמוך וי"ל דאי לאו קרא הוה דרשינן מתלת לרבות יוצא דופן דדרשים ר"ש: **בעין** שהזריעה. פרש"י ולרבנן לא צריך קרא דהא סברי בהמפלת (לעיל כו.) דלרובן אינם נימוקים ומיהו אינטריך להיכא דהוסיטה מיה ידה במעי אמה [1] ומעכב את הולד דטמאה לרבנן וי"ל דתרתי ש"מ [2]:

מודה ר"ש בקדשים שאינו קדוש. בפ' בתרא דבכורות (דף מז:) גבי ר"מ ברבי יהודה דאית ליה יולת דופן קדוש אמר סבר לה כר"ש דאמר יולת דופן ולד מעלית הוא ותימה דהא ר"ש מודה דבקדשים אינו קדוש דאמר רבי יוחנן הכא וכדמוכח נמי בבריית דתמיתי בסמוך וי"ל דסבר כר"ש ועדיפא מדר"ש דאפילו בקדשים קאמר דקתוש: **גמר** לידה לידה מבכור. בפ' ולד חטאת (דף יג.) בהמעילה גבי ולד המעושרת לא ינק מן [3] המעושרת יליף אמו אמו מבכור והכל אחד כדמוכח בשמעתין ואת"ת בפרק מרובה (ב"ק דף עז:) אמר כל מקום שנאמר שם אינו אלא להוציא את הכלאים וקאמר למעוטי מאי אי למעוטי קדשים בהדיא כתיב בהו אי כשב פרט לכלאים אם למעשר תחת תחת יליף מקדשים ואי לבכור העברה העברה יליף ממעשר והשתא אמאי אצטריך למילף בכור ממעשר ומעשר גופיה ילפינן מקדשים הוה ליה למימר דילף בכור לידה לידה אי אמו אמו מקדשים וי"ל דלא ילפינן לידה לידה אי אמו אמו אלא כגון הכא דאיירי בולדה אי בהמעילה דאיירי בענין אמהות וא"ת ובשמעתין אמאי צריך ג"ש לידה לידה אי אמו אמו גילף פסול יולת דופן בקדשים מג"ש דתחת ממעשר ומעשר מג"ש להעברה מבכור וי"ל דג"ש לידה ולאמו צריך לשום דרשה אחריתי: **הנך נפישין.** וא"ת דבפרק יש בכור (בכורות דף מז:) אל"ש דיולת דופן בכור לנחלה הוי דיליף מוילדו לו בנים לידה לידה מאשה דאית ליה הכא דהוי ולד והשתא גילף מבכור בהמה שכן בכור זכר [4] (מתנות) וי"ל דאדם מאדם עדיף שכן אין שייך בהו פגול נותר וטמא דאינו קדשים ושייך בהו טומאה וטהרה ובפרק ראשית הגז (חולין דף קלו.) דקאמר פשוט מפשוט עדיף אע"ג דהנהו נפישי התם משום דהוי בהמה מבהמה אבל הכא דבהמה מאדם לא:

זאת היא העולה. הכי כתיב קרא זאת תורת העולה היא העולה הרי ג' מיעוטי וה' דהעולה תניא [5] אהעולה קמא דריש רבא בתמיד נשחט (פסחים נח:) העולה עולה ראשונה מהני ג' מיעוטי ממעט הגך ומתורת מרבינן אינך פסולין דאם עלו לא ירדו כר"ש וא"ת והא ר' יהודה סבר כן כולם יעלו והיכי משכחת פסול בכל הנהו לבר מהני ג' כיון דאם עלו לא ירדו וי"ל כגון שיש הפסק בין הבהמה לרגפא עזרה ואם תאמר והיכי ממעט הני ג' פסולי הא לריך חד מיעוטו לרובע ונרבע ולכל הנהו דמודה רבי שמעון בהו דאם עלו ירדו וי"ל דנשחטה בלילה ולא דמה ממעט תרוייהו מחד מיעוטא דשקולים הם וא"ת קדשי קדשים ששחטן בדרום לאמר ברים מעילה (דף ב:) דתלינא דר' יהודה כ"ע ל"פ דתרד אמאי הא ליכא מיעוטא רביעית ולר"ש נמי לרבא דאמר תרד הא פסולן בקדש הוא דהא אית ליה הכשר בקדשים קלים דכשרים בדרום כמו שאפרש דהיכא דאית ליה הכשר בעלמא איקרו פסולן בקדש וי"ל דשחיטה בדרום הוי כעין שחיטת חוץ וכמו דתנקינהו דמי כדקאמר התם לר"ש: פרט

**יוצא דופן אין יושבין עליו ימי טומאה [6] וימי טהרה ואין חייבין עליו קרבן [6] ר"ש אומר הרי זה בילוד [2] כל הנשים מטמאות בבית החיצון שנאמר [1] דם יהיה זובה בבשרה אבל הזב ובעל קרי [2] אינן מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ [3] [4] [7] היה אוכל בתרומה והרגיש שנזדעזעו אבריו אוחז באמה ובולע את התרומה [8] ומטמאין בכל שהוא אפילו כעין החרדל ובפחות מכן: גמ' א"ר מני בר פטיש מאי טעמייהו דרבנן אמר קרא [2] אשה כי תזריע וילדה זכר עד שתלד במקום שהיא מזרעת ור"ש ההיא דאפילו [5] לא ילדה אלא כעין שהזריעה אמו טמאה לידה [7] ור"ש מאי טעמיה אמר ר"ל אמר קרא תלד [8] לרבות יוצא דופן ורבנן האי מבעי ליה לרבות טומטום ואנדרוגינוס דסלקא דעתך אמינא זכר ונקבה כתיב זכר ודאי נקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינוס קמ"ל ורבי שמעון נפקא ליה מדתני בר ליואי דתני בר ליואי לבן לבן מכל מקום לבת לבת מ"מ ורבנן האי מבעי ליה לחייב על כל בן ובן ולחייב על כל בת ובת ורבי שמעון נפקא ליה מדתני [9] תנא קמיה דרב ששת [3] זאת תורת היולדת [10] למלמד שמביאה קרבן אחד על ולדות הרבה יכול תביא על לידה ועל זיבה כאחת אלא יולדת דאכלה דם ויולדת דאכלה חלב בחד קרבן תסגי לה אלא יכול תביא על לידה שלפני מלאת ועל לידה שלאחר מלאת כאחת [11] ת"ל זאת ורבנן אע"ג דכתיב זאת איצטריך לבן או לבת סד"א ה"מ בתרי עיבורי [6] (דחד הוי נפל) אבל בחד עבורא כגון [6] יהודה וחזקיה בני ר' חייא אימר בחד קרבן סגי לה קמ"ל [6] א"ר יוחנן ומודה רבי שמעון בקדשים [7] שאינו קדוש מאי טעמא גמר לידה לידה מבכור מה התם [8] פטר רחם אף כאן פטר רחם ולגמר לידה לידה מאדם מה התם יוצא דופן אף כאן יוצא דופן מסתברא מבכור הוה ליה למילף שכן אמו מאמו אדרבה מאדם הוה ליה למילף שכן פשוט מפשוט אלא מבכור הוה ליה למילף שכן אם בהמת קדשים פגול נותר וטמא אדרבה מאדם הוה ליה למילף שכן פשוט זכר קדוש במתנה הנך נפישן אמר רב חייא בריה דרב הונא משמיה דרבא תניא דמסייע ליה לר' יוחנן [9] ר' יהודה אומר [4] זאת תורת העולה היא העולה הרי אלו ג' מיעוטין פרט

יוצא דופן. ממקום שמזרעת. ואם תאמר למה לי קרא גילף לידה לידה מבכור כדילפינן לענין קדשים בסמוך וי"ל דאי לאו קרא הוה דרשינן מתלת לרבות יוצא דופן דדרשים ר"ש: **בעין** שהזריעה. פרש"י ולרבנן לא צריך קרא דהא סברי בהמפלת (לעיל כו.) דלרובן אינם נימוקים ומיהו אינטריך להיכא דהוסיטה מיה ידה במעי אמה [1] ומעכב את הולד דטמאה לרבנן וי"ל דתרתי ש"מ [2]:

מודה ר"ש בקדשים שאינו קדוש. בפ' בתרא דבכורות (דף מז:) גבי ר"מ ברבי יהודה דאית ליה יולת דופן קדוש אמר סבר לה כר"ש דאמר יולת דופן ולד מעלית הוא ותימה דהא ר"ש מודה דבקדשים אינו קדוש דאמר רבי יוחנן הכא וכדמוכח נמי בבריית דתמיתי בסמוך וי"ל דסבר כר"ש ועדיפא מדר"ש דאפילו בקדשים קאמר דקתוש: **גמר** לידה לידה מבכור. בפ' ולד חטאת (דף יג.) בהמעילה גבי ולד המעושרת לא ינק מן [3] המעושרת יליף אמו אמו מבכור והכל אחד כדמוכח בשמעתין ואת"ת בפרק מרובה (ב"ק דף עז:) אמר כל מקום שנאמר שם אינו אלא להוציא את הכלאים וקאמר למעוטי מאי אי למעוטי קדשים בהדיא כתיב בהו אי כשב פרט לכלאים אם למעשר תחת תחת יליף מקדשים ואי לבכור העברה העברה יליף ממעשר והשתא אמאי אצטריך למילף בכור ממעשר ומעשר גופיה ילפינן מקדשים הוה ליה למימר דילף בכור לידה לידה אי אמו אמו מקדשים וי"ל דלא ילפינן לידה לידה אי אמו אמו אלא כגון הכא דאיירי בולדה אי בהמעילה דאיירי בענין אמהות וא"ת ובשמעתין אמאי צריך ג"ש לידה לידה אי אמו אמו גילף פסול יולת דופן בקדשים מג"ש דתחת ממעשר ומעשר מג"ש להעברה מבכור וי"ל דג"ש לידה ולאמו צריך לשום דרשה אחריתי: **הנך נפישין.** וא"ת דבפרק יש בכור (בכורות דף מז:) אל"ש דיולת דופן בכור לנחלה הוי דיליף מוילדו לו בנים לידה לידה מאשה דאית ליה הכא דהוי ולד והשתא גילף מבכור בהמה שכן בכור זכר [4] (מתנות) וי"ל דאדם מאדם עדיף שכן אין שייך בהו פגול נותר וטמא דאינו קדשים ושייך בהו טומאה וטהרה ובפרק ראשית הגז (חולין דף קלו.) דקאמר פשוט מפשוט עדיף אע"ג דהנהו נפישי התם משום דהוי בהמה מבהמה אבל הכא דבהמה מאדם לא:

זאת היא העולה. הכי כתיב קרא זאת תורת העולה היא העולה הרי ג' מיעוטי וה' דהעולה תניא [5] אהעולה קמא דריש רבא בתמיד נשחט (פסחים נח:) העולה עולה ראשונה מהני ג' מיעוטי ממעט הגך ומתורת מרבינן אינך פסולין דאם עלו לא ירדו כר"ש וא"ת והא ר' יהודה סבר כן כולם יעלו והיכי משכחת פסול בכל הנהו לבר מהני ג' כיון דאם עלו לא ירדו וי"ל כגון שיש הפסק בין הבהמה לרגפא עזרה ואם תאמר והיכי ממעט הני ג' פסולי הא לריך חד מיעוטו לרובע ונרבע ולכל הנהו דמודה רבי שמעון בהו דאם עלו ירדו וי"ל דנשחטה בלילה ולא דמה ממעט תרוייהו מחד מיעוטא דשקולים הם וא"ת קדשי קדשים ששחטן בדרום לאמר ברים מעילה (דף ב:) דתלינא דר' יהודה כ"ע ל"פ דתרד אמאי הא ליכא מיעוטא רביעית ולר"ש נמי לרבא דאמר תרד הא פסולן בקדש הוא דהא אית ליה הכשר בקדשים קלים דכשרים בדרום כמו שאפרש דהיכא דאית ליה הכשר בעלמא איקרו פסולן בקדש וי"ל דשחיטה בדרום הוי כעין שחיטת חוץ וכמו דתנקינהו דמי כדקאמר התם לר"ש: פרט

מסורת הש"ס

א) [לעיל כו.], ב) [לעיל יג.], ג) [לעיל מז:], ד) [כריתות ז:], ה) [בכורות מז:], ו) [כריתות ט:], ז) רש"ל מ"ז, ח) [לעיל כז.], ט) [חולין נג:] מ"ז ובמ"ל כג.], י) תוריות ג: זבחים מז: פד. ע"ש, כ) מ"ל ומיעבה, ל) [וע"ש תוס' לעיל יח. ד"ה שליא], מ) גי' מהר"מ מן המעושרת וכן ולד קדשים מן המקודשת יליף אם קדשים מבכור מג"ש דאמו כל"ל, נ) מ"ל לא"ר. רש"ל, ס) מ"ל בפ' ק"ק (דף נט.),

תורה אור השלם

1. וְאִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדָּתָהּ וּבְיוֹם הִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ יִמּוֹל: ויקרא יב ב
2. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא: ויקרא יב ב
3. וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְיָ וְכִפֵּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לְזָכָר אוֹ לְנְקֵבָה: ויקרא יב ז
4. צוּ אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו ב

גליון הש"ס

מתני' ויטי מחרה. ע"ל לו ע"א תד"ה היכמא: **שם** היה אוכל בתרומה. ע"ל יג ע"א:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה ולאת כו'. דסעולה מגיגא דסעולה. נ"ב עי' זבחים דף כד ע"ב תוס' ד"ה ולאת כו' ומה שאמר שם עליהם בגמ' דטהרות הקדש הכ"ק וע"ש בס' חק נתן וד"ק: **ב)** בא"ד בפ"ק דזבחים דף כה. ע"ל יד ויעו"ש בתוס' ד"ה הג"ה:

מוסף רש"י

ואין חייבין עליו קרבן. לידה (נ"ז כב:). הרי זה בילוד. ויש לו טומאת שבעה לזכר ושבועיים לנקבה וכן ימי טוהר וקרבן (שם). שנזדעזעו אבריו. שנעקר זרע מגופו, אוחז באמה. שלא יצא הזרע עד שיגלגל את התרומה שבפיו (לעיל יג.). בעין שהזריעה. כלומר דגימות הזרע (לעיל כז:). אמר קרא תלד. ואם נקבה תלד, הוה ליה למכתב ואם נקבה היא (בריתות ז:). לרבות יוצא דופן. דהוי לידה מעליא ויוצאת עליו ימי טומאה וטהרה (בכורות מז:). זאת תורת היולדת. כל היכא דכתיב תורת משמע רבים (בריתות מ:). יכול תביא על לידה ועל זיבה באחת. קרבן אחד, כגון שראתה ג' ימים בימי זיבה והספיקה רביעי וילדה בתמיכי, הרי זו יולדת בזוב דלמתניתן בנדה (לו:) דבעי שתפסוק מן הזוב סמוך לגילדה ואם לא פסקה ולתי דם מתחת הולד ואינה יולדת בזוב (בריתות שם). אלא יולדת בו' דאכלה חלב. מהיכא דתיקן דבעיה דעל הלידה ועל הזיבה קרבן אחד, דאיצטריך קרא למעוטי, הא ולתי אכלה חלב וילדה מי אלגא דאדעתין דמביאה קרבן אחד על הלידה ועל החלב, ובני זיבה נמי מה בעינה אצל לידה (שם). אלא יכול תביא על לידה שלפני מלאת כו' ת"ל זאת. משמע על לידה אחת מביאה אחת, על שתי לידות תביא על כל אחת ואחת (שם ושם מ"ב) שאם ילדה לאחר מלאת, כגון שטבלה לפוף שבועיים של נקבה ונתעברה והפילה, אם תוך מלאת הפילה נפטרת בקרבן אחד ואם לאחר מלאת הפילה כבר נתמיעה בקרבן הראשון קודם לידה שניה ולכאורה מלאת של לידה שניה תביא שתי קרבנות (פסחים ג.). ומודה רבי שמעון בקדשים. אע"ג דפליג בבני יולת דופן ואמר הרי הוא כיולד ויושבת עליו ימי טומאה וטהרה, התם הוא דאיתרבאי מאם נקבה תלד, לרבות יולת דופן, אבל לענין קדשים מודה שאינו קדוש, דכתיב כי יולד, פרט ליולת דופן (חולין נא:) דבהמה שיולאה דרך דופן פסולה לקרבן, דבני טומאה וטהרה דאמר הוא דאמר ר"ש מריבוי הכתוב ואם נקבה תלד, הוסיף לך הכתוב לידה אחרת לרבות יולת דופן, אבל בקדשים מודי (ע"ז כב:). הרי אלו ג' מיעוטין. זאת, היא, העולה, הרי אלו ג' מיעוטין לפי שבא המקרא הזה לגמדנו על הפסולין לומנה שעלו ולא ירדו, דילפינן מעולה על מוקדה דבא המזבח שם כל הלילה, משמע על מוקדה דבא המזבח כו' ג' מיעוטין למעט כו' ג' פסולין, זאת היא מיעוטא, זאת ולא אחרת, הא הוי מיעוטא, ה"א דהעולה הוי מיעוטא, לכומר העולה המיוחדת ולא סלון (זבחים כז: וכעי"ז שם פד).

א מ מני' פ"ש מהל' מיסורי ביאה הל"ס סמג עשין רמב ולאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קנד סעי' יד:

ב ב מני' שם פ"ה הל"ב סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' ח:

ג ג מני' פ"ס מהל' אבות הטומאה הל"ח:

ד ד מני' פ"ז מהל' תרומות הל"ד:

ה ה מני' פ"ס מהל' מיסורי ביאה הל"ח ופ"ח מהל' מעכה ומובא הל"ח סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קפג סעיף ח:

ו ו ז מני' פ"ח מהל' מחוסרי כפרה הל"ח:

ז ח מני' פ"ג מהל' מיסורי מזבח הל"ד הלכה יא:

ט [מני' פ"ב מהל' בכורות ה"ד טוש"ע יו"ד סי' שם סעיף כד ומיקן שטו סעיף ב]:

תוס' הרא"ש

שתלד ממקום שמזרע. ותימה בלא כי תזריע נמי לשון תלד משמע דדרשינן גבי קדשים כי יולד פרט ליוצא דופן דבפ' דוד מרלדו לו. וי"ל דהתם לאו מלשון לידה קא ממעט אלא דגמרינן לידה מבכור כדגמרינן לקמן גבי קדשים ותימה אכתי תיקשי לך הכא נמי ניגמר לידה מבכור. וי"ל דאי לאו כי תזריע הוה מיסתבר למידרש טפי לכדדריש ליה ר' שמעון: **ר' שמעון מ"ש.** כלומר אמאי לא דריש קרא כדדרשי ליה רבנן: **סד"א זכר ודאי.** אע"פ דבפ' הספלת משמע דלא דרשינן ליה בהכי אלא היכא דמייתר שאני הכא דכתיבי טובא בן ובת הלכך זכר ונקבה מייתר: **זאת** וגו' **היא העולה.** הרי אלו ג' מיעוטין זאת והיא וה"א דהעולה שני אבל העולה קמא דריש מיניה העולה עולה ראשונה בפ' תמיד נשחט. ובכל איגך דמפרש ר' שמעון מודה ר' יהודה [דאם עלו לא ירדו] כדמפרש שעמא בזבחים. ותימה והא ר' יהודה סבר

ח) בפ"ק דזבחים דרצפה מקדשת כמובא א"כ כולם יעלו א"כ היכי משרי לה פסול פיגול נותר טמא וכל איגך לבר הני ג'. וי"ל כגון שיש הפסק בינו ובין רצפת העזרה:

ט) ל"ל מזבחים בפ' ק"ק (דף נט).